

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАКАЗ

м. Київ

12 12 20 18 р.

№ 1384

Про затвердження стандарту
вищої освіти за спеціальністю
252 «Безпека державного кордону»
для першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти

Відповідно до частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 р. № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 р. № 1648), та рішення Колегії Міністерства освіти і науки України від 24.04.2018 р., протокол № 4/3-4,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти за спеціальністю 252 «Безпека державного кордону» галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що додається.
2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2018/2019 навчального року.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Рашкевича Ю. М.

Міністр

Л. М. Гриневич

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України

12.12.2018 р. № 1384

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	<u>Перший (бакалаврський) рівень</u> (назва рівня вищої освіти)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	<u>Бакалавр</u> (назва ступеня вищої освіти)
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	25 Воєнні науки, національна безпека, безпека <u>державного кордону</u> (шифр та назва галузі знань)
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	<u>252 Безпека державного кордону</u> (код та найменування спеціальності)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2018**

I Преамбула

Стандарт вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 25 – Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, спеціальність 252 - Безпека державного кордону.

Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 р. № 1384.

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 252 Безпека державного кордону Науково-методичної комісії № 13 з галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

ЛОБАНОВ Анатолій Анатолійович <i>Голова № 13</i>	<i>комісії</i>	член проектної групи, доктор військових наук, професор, начальник кафедри управління військами Інституту державного військового управління Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського
МАРЧУК Володимир Миколайович <i>заступник підкомісії</i>	<i>голови</i>	заступник начальника управління прикордонної служби Департаменту охорони державного кордону Адміністрації Державної прикордонної служби України
МИСИК Анатолій Борисович <i>секретар підкомісії</i>		кандидат військових наук, доцент, доцент кафедри прикордонної безпеки Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького
ЗАЛОЖ Віктор Вікторович		кандидат військових наук, доцент, начальник відділу дослідження проблем державного управління у сфері прикордонної безпеки Науково-дослідного інституту Державної прикордонної служби України
ПУНДА Юрій Васильович		доктор військових наук, старший науковий співробітник, начальник кафедри стратегії національної безпеки та оборони інституту державного військового управління Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського
КОВАЛЬОВА Олена Володимирівна <i>секретар комісії № 13</i>		кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, завідувач кафедри адміністративного права та адміністративного процесу факультету № 2 Одеського державного університету внутрішніх справ
МАТУСЯК Едуард Вікторович		кандидат технічних наук, доцент, начальник Окремого контрольно-пропускового пункту «КІІВ»

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 252 Безпека державного кордону Науково-методичної комісії № 13 з галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 2 від 1 червня 2016 року).

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 7 від 27.09.2016 р.)

Фахову експертизу проводили:

Артюшин Георгій Миколайович	завідувач спеціальної кафедри, навчально-наукового інституту перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів Служби безпеки України, Національної академії Служби безпеки України, доктор педагогічних наук, професор
Тробюк Володимир Іванович	начальник навчально-методичного центру, Національної академії національної гвардії України, кандидат військових наук, доцент
Олійник Леонід Віталійович	провідний науковий співробітник науково-прогнозувального відділу освітньої діяльності та заходів оборонного планування науково-методичного центру організації освітньої діяльності, Національного університету оборони ім. Івана Черняхівського, кандидат педагогічних наук

Методичну експертизу проводили:

Калашнікова Світлана Андріївна	доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України; Національний експерт з реформування вищої освіти Програми Європейського Союзу Еразмус+
Таланова Жаннета Василівна	доктор педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні.

Стандарт розглянуто Адміністрацією Державної прикордонної служби України та Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 252 «Безпека державного кордону» Науково-методичної комісії № 13 з Воєнних наук, національної безпеки, безпеки державного кордону Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 8 від 24.05.2018 р.).

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
Спеціальність	252 Безпека державного кордону
Обмеження щодо форм навчання	Денна форма навчання. Заочна для окремих категорій військовослужбовців з досвідом оперативно-службової діяльності за рішенням Центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону
Освітня кваліфікація	Бакалавр безпеки державного кордону.
Професійна кваліфікація	Офіцер тактичного рівня Державної прикордонної служби України
Кваліфікація в дипломі	Спеціальність: 252 – Безпека державного кордону Спеціалізація: (вказати назву спеціалізації за наявності) Освітня програма (вказати назву освітньої програми) Професійна кваліфікація: Офіцер тактичного рівня Державної прикордонної служби України
Опис предметної області	<p><i>Об'єкт вивчення та діяльності:</i> безпека державного кордону та технології її забезпечення.</p> <p><i>Мета навчання:</i> формування особистості висококваліфікованого офіцера-прикордонника тактичного рівня, здатного вирішувати завдання щодо забезпечення безпеки державного кордону на ділянці відповідальності прикордонного підрозділу та нести відповідальність за свої дії.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> поняття, концепції, принципи, методи та методики забезпечення безпеки державного кордону.</p> <p><i>Методи, методики та технології</i> – загальнонаукові та специфічні методи військової науки, інформаційно-комунікативні технології та методики.</p> <p><i>Інструменти та обладнання</i> – технічні засоби, сучасні ПЕОМ, засоби імітаційного моделювання, автоматизовані системи управління, електронні бази даних, інтернет-ресурси, матеріально-технічна база, сучасні озброєння та військова техніка, спеціальні засоби, засоби зв'язку, відомчі інтегровані інформаційно-телекомунікаційні системи, спеціальне програмне забезпечення, засоби криміналістики, бази нормативно-правових актів</p>

Академічні права випускників	Можливість навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти
Працевлаштування випускників	Первинні посади офіцерського складу Державної прикордонної служби України (інших військових формувань, утворених відповідно до законів України), що визначаються відповідними Професійними стандартами

III Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми бакалавра у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС) на базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС.

Мінімум 50 % обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та професійних компетентностей за спеціальністю, що визначені Стандартом вищої освіти.

IV Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми безпеки ділянки державного кордону або навчання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, яка передбачає застосування теорій і методів системного аналізу та дослідження операцій, управління, збройної боротьби, охорони державного кордону та правоохоронної діяльності
Загальні компетентності	K01. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
	K02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	K03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
	K04. Здатність планувати та управляти часом.
	K05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	K06. Здатність працювати в команді.
	K07. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
	K08. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
	K09. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
	K010. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	K011. Здатність до системного мислення, аналізу та синтезу.
	K012. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	K013. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	K014. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

	<p>K015. Навики здійснення безпечної діяльності.</p> <p>K016. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>K017. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>K18. Здатність застосовувати правові засади функціонування держави і основи законодавства України, що стосуються повноважень держави, прав людини для забезпечення національної безпеки України, безпеки державного кордону, збройної боротьби та захисту демократичних цінностей.</p> <p>K19. Здатність використовувати історичний досвід війн та воєнних конфліктів, підтримувати традиції прикордонної служби.</p> <p>K20. Здатність формувати систему та процеси забезпечення безпеки державного кордону, моделі інтегрованого управління кордонами, підсистеми побудови охорони державного кордону, застосовувати способи дій сил і засобів (у тому числі службових тварин), оцінювати їх ефективність.</p> <p>K21. Здатність застосовувати тактичні прийоми загальновійськового бою та бойових дій прикордонних підрозділів, способи дій підрозділів, забезпечувати бойове, ресурсне, інженерно-технічне забезпечення та зв'язок у підрозділі в різних умовах функціонування та різних формах оперативно-службових дій.</p> <p>K22. Здатність формулювати систему цінностей, діяти соціально відповідально, неупереджено, як представник держави, керуючись нормами законодавства.</p> <p>K23. Здатність збирати, обробляти, оцінювати й аналізувати інформацію з різних джерел, використовувати методи обробки інформації, профілювання ризиків, кримінального аналізу та криміналістики, використовувати спеціалізоване програмне забезпечення для оцінки обстановки, прийняття рішень та оцінки ефективності застосування підрозділів.</p> <p>K24. Здатність забезпечити готовність підпорядкованого підрозділу до виконання завдань за призначенням, застосовувати методики підготовки персоналу та роботи з персоналом підрозділу.</p>

	K25. Здатність здійснювати управління підрозділом в ході підготовки та ведення різних форм оперативно-службових дій, видів бою в різних умовах.
	K26. Здатність організовувати систему охорони державного кордону на ділянці відповідальності підрозділу, оцінювати її стан, виконувати процедури прикордонного контролю та прикордонної служби, проводити оперативно-технічні заходи та слідчі дії, заходи примусу, використовувати штатне озброєння, обладнання, технічні та транспортні засоби для виконання завдань з охорони державного кордону, у тому числі діяти у складі прикордонних нарядів.
	K27. Здатність оцінювати стан протиправної діяльності та противника, прогнозувати найбільш ймовірні варіанти дій правопорушників та противника при вирішенні завдань в різних формах оперативно-службової діяльності та видах бою, планувати й організовувати превентивні заходи.
	K28. Здатність віддавати накази та розпорядження, забезпечувати їх виконання та нести відповідальність.
	K29. Здатність працювати автономно, виконуючи посадові обов'язки в різних умовах.
	K30. Здатність урахувати психологічні та інших особливості поведінки людей та їх вплив на виконання функції охорони державного кордону.
	K31. Здатність адекватно діяти в умовах фізичних перевантажень, емоційно-негативних явищ, здійснювати управління стресовими ситуаціями та конфліктами, у тому числі в загрозливих і критичних ситуаціях, використовувати прийоми психологічної розрядки.
	K32. Здатність здійснювати водіння базових машин підрозділу, організувати підготовку озброєння та техніки до застосування і технічне обслуговування з використанням інженерних знань та дотриманням вимог єдиної системи конструкторської документації

V Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

<p>ПР01. Знати основні події історії охорони кордонів, війн та воєнних конфліктів.</p>
<p>ПР02. Знати правові засади функціонування держави і системи забезпечення національної безпеки України; структуру сектору національної безпеки та оборони держави, особливості функціонування і взаємодії його складових; основи діяльності та структури міжнародних і національних організацій у сфері міжнародних відносин та безпеки державних кордонів в умовах інтеграційних процесів.</p>
<p>ПР03. Розуміти тактику дій злочинців та організованих злочинних угруповань, способи вчинення злочинів; тактику дій підрозділів противника.</p>

<p>ПР04. Розуміти основні положення теорій управління, безпеки державного кордону, збройної боротьби, зміст правоохоронної діяльності, тенденції їх розвитку та значення для вирішення професійних завдань.</p>
<p>ПР05. Застосовувати і виконувати положення нормативно-правових актів з прикордонних питань у службовій діяльності.</p>
<p>ПР06. Організовувати комплексне функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, застосування сил і засобів у різних умовах, всі види бойового, ресурсного та інженерно-технічного забезпечення.</p>
<p>ПР07. Застосовувати процедури прикордонного контролю та прикордонної служби, оперативно-розшукові й оперативно-технічні, правозастосовної та правоохоронної діяльності в різних умовах, розробляти відповідну документацію, звіти, складати процесуальні документи.</p>
<p>ПР08. Виконувати функції управління загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) щодо повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки.</p>
<p>ПР09. Організовувати професійну підготовку персоналу, підготовку прикордонних нарядів й підрозділів до виконання завдань за призначенням у різних умовах.</p>
<p>ПР10. Організовувати заходи щодо безпеки життєдіяльності підрозділу та персоналу в різних умовах.</p>
<p>ПР11. Організовувати заходи щодо режиму секретності, захисту інформації та протидії технічним засобам розвідки.</p>
<p>ПР12. Володіти іноземною мовою на рівні СМР2 за критеріями STANAG 6001.</p>
<p>ПР13. Організовувати комплексне застосування сил і засобів на ділянці відповідальності, їх взаємодію з підрозділами інших відомств відповідно до результатів аналізу обстановки; ідентифікувати профілі ризиків, синтезувати прогностичні сценарії розвитку обстановки.</p>
<p>ПР14. Оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, впливу, уразливості, ризику; прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противника.</p>
<p>ПР15. Оцінювати ефективність діяльності посадових осіб та підрозділів у ситуаціях, пов'язаних з виконанням завдань з охорони державного кордону.</p>
<p>ПР16. Управляти підрозділом в ході підготовки і ведення оперативно-службових дій та бою, здійснення повсякденної діяльності у звичайних та екстремальних умовах, вирішувати нетипові завдання, віддавати накази (розпорядження), нести відповідальність за їх виконання, організовувати взаємодію та всебічне забезпечення.</p>
<p>ПР17. Слідувати стандартам Європейського кодексу етики правоохоронця та Національним нормам етики прикордонників, принципам дотримання прав людини, вимогам стандартів культури прикордонної служби та прикордонного контролю, принципам свободи та права; здоровому способу життя.</p>
<p>ПР18. Організовувати заходи морально-психологічного забезпечення персоналу.</p>
<p>ПР19. Відповідальне та позитивне ставлення до своєї ролі на державному</p>

кордоні.
ПР20. Упевнено виконувати прийоми з особистої безпеки та фізичної підготовки, застосовувати спеціальні засоби в обсязі, визначеному законодавством, Настановою з особистої безпеки в Державній прикордонній службі України, Настановою з фізичної підготовки в Державній прикордонній службі України.
ПР21. Упевнено застосовувати штатне озброєння підрозділу; інформаційні системи, інформаційні технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації, інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), спеціальне програмне забезпечення для розв'язування фахово-орієнтованих задач, у тому числі з використанням математичних методів; проводити процедури, пов'язані з перевіркою, обслуговуванням, ремонтом і застосуванням засобів зв'язку, технічних засобів охорони кордону та транспортних засобів в обсязі інструкції з експлуатації.
ПР22. Упевнено застосовувати процедури надання першої медичної допомоги та тактичної медицини.
ПР23. Упевнено виконувати прийоми зі зброєю та вогневі завдання зі стрілецької зброї в обсязі, визначеному Курсом стрільб в Державній прикордонній службі України.
ПР24. Застосовувати психомоторні навички та послідовність групових дій у складі прикордонних нарядів і підрозділів, обслуг групової зброї.
ПР25. Управління транспортними засобами відповідно до державних стандартів, у тому числі в умовах екстремального водіння

VI Форми атестації здобувачів першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти

(зміни внесено відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 13.01.2022 № 26)

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту
Вимоги до єдиного державного кваліфікаційного іспиту	Єдиний державний кваліфікаційний іспит передбачає оцінювання досягнень результатів навчання, визначених цим стандартом та освітньою програмою.

VII Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У закладі вищої освіти повинна функціонувати система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на інформаційних стендах та/або в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників та їх оцінювання;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників закладу вищої освіти і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням закладу вищої освіти оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством.

VIII Вимоги професійних стандартів

Повна назва Професійного стандарту	Професійний стандарт офіцера тактичного рівня Державної прикордонної служби України
Назва та реквізити відповідного документа	
Особливості стандарту вищої освіти, пов'язані з наявністю певного Професійного стандарту	У Професійному стандарті визначено сукупність вимог до кваліфікації офіцера Державної прикордонної служби України, його компетентностей, що формуються освітнім процесом військового закладу вищої освіти (військових навчальних підрозділів закладу вищої освіти), та відповідні їм результати навчання

IX Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» – [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>];

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>];

5. Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2010 [Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>];

6. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003: 2010 ДК 003:2010 [Режим доступу: <http://www.dk003.com/>];

Інші рекомендовані джерела

7. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 р. № 1648);

8. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf];

9. Наказ Міністерства оборони України від 09.09.2015 № 472 “Про затвердження Положення про екзаменаційні комісії вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 24.09.2015 за № 1141/27586.

10. Наказ Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України від 22.02.2016 № 95 “Про затвердження Концепції підготовки Збройних Сил України”.

11. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ “ЦС”, 2015. – 32 с.

12. International Standard Classification of Education ISCED 2011. – UNESCO Institute for Statistics, 2012. – 84 p.

13. ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013): Manual to accompany the International Standard Classification of Education 2011. – UNESCO Institute for Statistics P.O., 2014. – 20 p.

14. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів [Режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>].

Генеральний директор директорату
вищої освіти і освіти дорослих

О. І. Шаров

Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти містить компетентності, що визначають специфіку підготовки бакалаврів зі спеціальності 252 Безпека державного кордону, та результати навчання, які виражають що саме випускник повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми. Вони узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій. Таблиця 1 показує відповідність визначених Стандартом компетентностей та дескрипторів НРК. В таблицях 2 та 3 показана відповідність програмних результатів навчання та загальних і професійних компетентностей відповідно.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших видів освітньої діяльності, необхідний для набуття означених Стандартом компетентностей.

Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть вказувати додаткові компетентності і програмні результати навчання.

Заклад вищої освіти має право вводити додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти.

Таблиця 1.

Шифр	Зміст компетентностей	Класифікація компетентностей за Національною рамкою кваліфікацій			
		Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми безпеки ділянки державного кордону або навчання, що передбачає застосування теорії та методів управління, збройної боротьби, охорони державного кордону та правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов	+	+	+	+
Загальні компетентності					
К01	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо на засадах патріотизму і державності				+
К02	Здатність самостійно оперативно приймати логічно обґрунтовані рішення на підставі імовірнісної оцінки обстановки та статистичної обробки даних, здійснювати функції управління (планування, організація, мотивація, контроль) в різних умовах обстановки		+	+	+
К03	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації				+
К04	Здатність планувати та управляти часом	+			+

K05	Здатність виявляти, ставити та розв'язувати складні не передбачувані проблеми та завдання, застосувати знання теорії, принципів, методів і понять, набуті у процесі навчання та професійної діяльності у практичних ситуаціях, розуміти і використовувати ідеї і думки та генерувати нові ідеї	+	+	+	+
K06	Здатність до лідерства та відповідальності за свою діяльність, до співробітництва та роботи в команді	+	+	+	+
K07	Здатність взаємодіяти з громадським суспільством, працювати в міжнародному середовищі, спілкуватися зі спеціалістами різних сфер			+	+
K08	Здатність спілкуватися, включаючи усну та письмову комунікацію, іноземною мовою (англійська, французька або німецька)			+	
K09	Здатність стійко переносити тривалі різнопланові фізичні та психологічні навантаження		+		
K10	Здатність до продовження професійного розвитку, в тому числі самостійно з високим рівнем автономності та відповідальності				+
K11	Здатність до системного мислення, аналізу та синтезу, прогнозування	+	+		+
K12	Здатність управляти інформацією, використовувати інформаційні та комунікаційні технології	+	+	+	+
K13	Неприйняття корупції та інших видів неетичної поведінки				+
K14	Цінування та повага до відмінностей, мультикультурності та прав людини				+
K15	Здатність забезпечити безпечні умови життєдіяльності та праці в різних умовах обстановки, збереження життя і здоров'я підпорядкованого персоналу, екологічний моніторинг і захист навколишнього середовища	+	+		+
K16	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні			+	+
K17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя			+	+
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
K18	Знання та розуміння: правових засад функціонування держави і основ законодавства України що стосуються повноважень держави, прав людини, демократичних цінностей та меж їх застосування щодо забезпечення безпеки державного кордону; системи забезпечення національної безпеки України; сутності та основних питань етики збройної боротьби, професії офіцера	+			
K19	Знання та розуміння історії війн та воєнних конфліктів, розвитку та традиції прикордонної служби	+			

K20	Розуміння системи та процесів забезпечення безпеки державного кордону, моделі інтегрованого управління кордонами, функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, способів застосування сил і засобів (у тому числі службових тварин), оцінювання їх ефективності	+	+	+	+
K21	Розуміння основ загальновійськового бою, бойових дій прикордонних підрозділів, тактики та способів дій підрозділів, питань організації бойового, ресурсного, інженерно-технічного забезпечення та зв'язку в підрозділі в різних умовах функціонування та різних формах оперативно-службових дій	+	+	+	+
K22	Здатність формулювати систему цінностей, діяти соціально відповідально, неупереджено, як представник держави, керуючись нормами законодавства			+	+
K23	Здатність збирати, обробляти, оцінювати й аналізувати інформацію з різних джерел, використовувати методи обробки інформації, профілювання ризиків, кримінального аналізу та криміналістики, виконувати комп'ютерні обчислення, що мають відношення до оцінки обстановки, прийняття рішення та оцінки ефективності застосування підрозділу		+		+
K24	Здатність забезпечити готовність підпорядкованого підрозділу до виконання завдань за призначенням, застосовувати методики підготовки персоналу та роботи з персоналом підрозділу, здійснювати морально-психологічне забезпечення		+		+
K25	Здатність діяти та здійснювати управління підрозділом в ході підготовки та ведення різних форм оперативно-службових дій, видах бою, здійснення повсякденної діяльності в різних умовах обстановки		+		+
K26	Здатність організовувати систему охорони державного кордону на ділянці відповідальності підрозділу, оцінювати її стан, виконувати процедури прикордонного контролю та прикордонної служби, проводити оперативно-технічні заходи та слідчі дії, заходи примусу, використовувати штатне озброєння, обладнання, технічні та транспортні засоби для виконання завдань з охорони державного кордону, у тому числі діяти у складі прикордонних нарядів		+		+
K27	Здатність оцінювати стан протиправної діяльності та противника, прогнозувати найбільш ймовірні варіанти дій правопорушників та противника при вирішенні завдань в різних формах оперативно-службової діяльності та видах бою, планувати й організовувати превентивні заходи		+		+
K28	Здатність віддавати накази та розпорядження, забезпечувати їх виконання та нести відповідальність		+	+	+
K29	Здатність працювати автономно та в команді (включаючи навички лідерства), виконуючи посадові обов'язки за посадою в ході повсякденної діяльності та застосування підрозділу		+	+	+
K30	Здатність урахувати психологічні та інших особливості різних культур, менталітету, релігійних та етнічних груп, відмінності людей та їх вплив на поведінку, людські взаємовідносини та виконання функції охорони державного кордону, поводитись неупереджено, упевнено, професійно, наполегливо, ввічливо			+	

K31	Здатність адекватно діяти в умовах фізичних перевантажень, емоційно-негативних явищ, здійснювати управління стресовими ситуаціями та конфліктами, у тому числі в загрозованих і критичних ситуаціях, використовувати прийоми психологічної розрядки		+		+
K32	Здатність здійснювати водіння базових машин підрозділу, організувати підготовку озброєння та техніки до застосування і технічне обслуговування з використанням інженерних знань та дотриманням вимог єдиної системи конструкторської документації		+		

Таблиця 3. Матриця відповідності визначених СВО результатів навчання та професійних компетентностей

Шифр	Зміст	Професійні компетентності														
		K18	K19	K20	K21	K22	K23	K24	K25	K26	K27	K28	K29	K30	K31	K32
ПР1	Знати події, пов'язані з історією охорони кордонів, воєн та воєнних конфліктів		+													
ПР2	Знати правові засади функціонування держави і системи забезпечення національної безпеки України; структуру сектору національної безпеки та оборони держави, особливості функціонування і взаємодії його складових; основи діяльності та структури міжнародних і національних організацій у сфері міжнародних відносин та безпеки державних кордонів в умовах інтеграційних процесів	+		+												
ПР3	Розуміти тактику дій злочинців та організованих злочинних угруповань, способи вчинення злочинів; тактику дій підрозділів противника	+		+	+				+		+	+				
ПР4	Розуміти положення теорій управління, безпеки державного кордону, зміст правоохоронної діяльності, збройної боротьби, тенденції їх розвитку та значення для вирішення практичних завдань	+		+				+	+	+	+					
ПР5	Застосовувати положення нормативно-правових актів з прикордонних питань у службовій діяльності	+														
ПР6	Організовувати комплексне функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, застосування сил і засобів у різних умовах обстановки, всі види бойового, ресурсного та інженерно-технічного забезпечення	+			+					+	+	+				
ПР7	Застосовувати процедури прикордонного	+		+				+			+	+			+	

	контролю та прикордонної служби, оперативно-розшукові й оперативно-технічні, правозастосовної та правоохоронної діяльності, в різних умовах обстановки, розробляти відповідну документацію, звіти, складати процесуальні документи															
ПР8	Застосовувати процедури виконання функцій управління загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) щодо повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки	+		+	+		+	+	+	+	+	+				
ПР9	Організувати професійну підготовку персоналу, підготовку прикордонних нарядів й підрозділів до виконання завдань за призначенням у різних умовах обстановки							+								
ПР10	Організувати заходи щодо безпеки життєдіяльності підрозділу та персоналу в різних умовах обстановки															
ПР11	Організувати заходи щодо режиму секретності, захисту інформації та протидій технічних засобам розвідки						+	+		+						
ПР12	Володіти іноземною мовою на рівні Стандартизованого мовного рівня СМР2 за критеріями тестування STANAG 6001						+									
ПР13	Організувати комплексне застосування сил і засобів на ділянці відповідальності, їх взаємодію з підрозділами інших відомств відповідно до результатів аналізу обстановки на ділянці відповідальності підрозділу; ідентифікувати профілі ризиків, синтезувати сценарії розвитку обстановки			+	+		+	+	+	+	+	+				
ПР14	Оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, впливу, уразливості,				+		+	+	+	+	+					

	ризик; прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противника															
ПР15	Оцінювати ефективність діяльності посадових осіб та підрозділів у ситуаціях, пов'язаних з виконанням завдань з охорони державного кордону			+	+	+		+		+			+			
ПР16	Управляти підрозділом в ході підготовки і ведення оперативно-службових дій та бою, здійснення повсякденної діяльності у звичайних та екстремальних умовах, вирішувати нетипові завдання, віддавати накази (розпорядження), нести відповідальність за їх виконання, організувати взаємодію та всебічне забезпечення			+	+		+	+	+	+		+	+		+	
ПР17	Слідувати стандартам Європейському кодексу етики правоохоронця та Національним нормам етики прикордонників; принципам дотримання прав людини, традиціям прикордонної служби, вимогам стандартів культури прикордонної служби та прикордонного контролю; принципам свободи та правосуддя; здоровому способу життя	+				+							+			+
ПР18	Організувати заходи морально-психологічного забезпечення					+		+	+					+		+
ПР19	Відповідальне та позитивне ставлення до своєї ролі на державному кордоні					+										
ПР20	Здатність упевнено виконувати прийоми з особистої безпеки та застосовувати спеціальні засоби в обсязі, визначеному законодавчими актами та Настановою з особистої безпеки в Державній прикордонній службі України та фізичної підготовки в обсязі вимог Настанови з фізичної підготовки в Державній прикордонній службі України														+	
ПР21	Здатність упевнено застосовувати штатне						+			+						+

